

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти

сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. № 1 від 05 2020 р.)

Ректор

А.А. Мазаракі

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК /
ACCOUNTING**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: Н. В. НІКОЛЕНКО, кандидат економічних наук, асистент.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри обліку та оподаткування 25.03.2020 року, протокол № 12.

Рецензенти: А. П. ШАПОВАЛОВА, кандидат економічних наук, доцент.
П. Г. ДЕМІДОВ, кандидат технічних наук, доцент.
Н. В. КУЛІК, головний бухгалтер ТОВ «БАДМ-Б».

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК / ACCOUNTING

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програма дисципліни «Бухгалтерський облік» призначена для здобувачів першого рівня вищої освіти ОС «Бакалавр», галузі знань 12 «Інформаційні технології», спеціальності 122 «Комп'ютерні науки», спеціалізація «Комп'ютерні науки».

Програму підготовлено з урахуванням вимог Стандарту вищої освіти України та відповідної освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів.

Розроблена програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» є опанування студентами сучасних теоретичних знань про концептуальні засади бухгалтерського обліку та формування практичних умінь щодо організації та методики відображення облікової інформації на підприємстві.

Завданням вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» є вивчення предмету бухгалтерського обліку, сутності та класифікації його об'єктів, методичних прийомів та принципів ведення обліку, загальних питань облікової політики підприємства; вивчення нормативно-правових основ регулювання бухгалтерського обліку; оволодіння методикою відображення в бухгалтерському обліку типових господарських операцій, на підставі їх документального оформлення на підприємстві; вивчення загальних засад організації бухгалтерського обліку на підприємстві; формування уявлення про повний цикл реєстрації та обробки облікової інформації: від первинної фіксації господарських операцій до складання фінансової звітності; набуття навичок використання облікової інформації в управлінні.

Предметом вивчення дисципліни є теоретичні засади та діюча практика бухгалтерського обліку на підприємстві.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Знання:

- сутність бухгалтерського обліку та історичні аспекти його становлення; принципи, на яких ґрунтується бухгалтерський облік; предмет і метод бухгалтерського обліку;

- сутність елементів методу бухгалтерського обліку (документація та інвентаризація);
- оцінку та калькуляцію; бухгалтерські рахунки та подвійний запис;
- бухгалтерський баланс); порядок відображення в обліку основних господарських процесів.

Вміння:

- заповнювати первинні документи, оборотні та шахові відомості, сальдові відомості, журнали, головну книгу та форми фінансової звітності (баланс та звіт про фінансові результати);
- робити звірку оборотних відомостей по синтетичних і аналітичних рахунках;
- здійснювати перенесення та порівняння даних реєстрів та форм бухгалтерського обліку; проставляти кореспонденцію рахунків;
- відкривати і закривати рахунки; розуміти процеси постачання, виробництва та реалізації продукції, товарів, робіт, послуг;
- розрізняти дебіторську і кредиторську заборгованість тощо.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Бухгалтерський облік», як вибіркова компонента освітньо-професійної програми, забезпечує оволодіння студентами загальними компетентностями за відповідною освітньо-професійною програмою:

Комп'ютерні науки (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньо-професійною програмою</i>		
ЗК 2	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.
ЗК 7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність бухгалтерського обліку, його види та користувачі. Правове регулювання бухгалтерського обліку та звітності.

Бухгалтерський облік в сучасній системі управління суб'єкта господарювання, його сутність та характеристика. Мета та функції бухгалтерського обліку, облікові вимірники. Види бухгалтерського обліку на підприємстві: фінансовий та внутрішньогосподарський (управлінський) облік. Користувачі облікової інформації. Регулювання бухгалтерського обліку та звітності в Україні. Суб'єкти державного регулювання бухгалтерського обліку. Закон України «Про бухгалтерський облік та

фінансову звітність в Україні». Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1, 8, 10, 24.

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 2, 3, 4, 6.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Тема 2. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку.

Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку: активи, зобов'язання, власний капітал та господарські процеси (придбання, виробництво та збут). Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Загальна характеристика оборотних та необоротних активів підприємства. Зобов'язання підприємства, їх сутність та класифікація. Загальна характеристика довгострокових та поточних зобов'язань, забезпечень наступних витрат і платежів. Власний капітал, загальна характеристика його складових. Господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку. Доходи, витрати і фінансові результати як об'єкти обліку.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 8, 23.

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 2, 3, 4.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Тема 3. Баланс (звіт про фінансовий стан) та звітність як елементи методу бухгалтерського обліку.

Загальне поняття про метод бухгалтерського обліку та його складові елементи. Бухгалтерський баланс (звіт про фінансовий стан) як елемент методу бухгалтерського обліку. Мета складання балансу (звіту про фінансовий стан). Побудова та структура балансу (звіту про фінансовий стан). Характеристика статей активу і пасиву балансу (звіту про фінансовий стан). Балансове рівняння. Значення балансу (звіту про фінансовий стан).

Типи господарських операцій та їх вплив на структуру та валюту балансу.

Звітність як елемент методу бухгалтерського обліку. Мета звітності підприємства. Склад, елементи та критерії наведення статей у звітності. Якісні характеристики та принципи звітності.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 8, 23.

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 2, 3, 4.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Тема 4. Рахунки та подвійний запис як елементи методу бухгалтерського обліку.

Поняття рахунку бухгалтерського обліку як інформаційної моделі об'єкту обліку. Характеристика і будова рахунків. Активні, пасивні та активно-пасивні рахунки. Синтетичні та аналітичні рахунки, їх призначення. Взаємозв'язок між синтетичними та аналітичними рахунками. Субрахунки та їх використання.

Класифікація рахунків, її принципи. Класифікація рахунків за економічним змістом. Класифікація рахунків за призначенням і структурою.

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Принципи побудови та характеристика Плану рахунків. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку. Поняття про робочий План рахунків підприємства.

Сутність подвійного запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Кореспонденція рахунків. Бухгалтерські записи (проведення), їх види.

Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку. Оборотно-сальдова відомість за синтетичними рахунками, її зміст та порядок складання. Інформаційне та контрольне значення оборотно-сальдової відомості за синтетичними рахунками. Оборотні відомості за аналітичними рахунками, їх види та значення.

Звіряння даних синтетичного та аналітичного обліку.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 3, 8, 23.

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 2, 3, 4.

Інтернет-ресурси: 1, 3, 4.

Тема 5. Документація, інвентаризація, оцінка та калькуляція як елементи методу бухгалтерського обліку.

Сутність та значення документації як елементу методу бухгалтерського обліку. Вимоги щодо складання первинних документів. Класифікація первинних документів за призначенням, за порядком складання, за місцем складання та за іншими ознаками. Поняття та значення документообігу. Електронні документи та електронний документообіг. Перевірка та опрацювання первинних документів в бухгалтерії. Зберігання первинних документів. Вилучення документів.

Облікові реєстри та їх класифікація. Хронологічний, систематичний та комбінований записи в бухгалтерському обліку. Помилки в бухгалтерських записах та способи їх виправлення.

Сутність інвентаризації як елементу методу бухгалтерського обліку, її цілі та завдання. Види інвентаризації. Організація інвентаризаційної роботи на підприємстві. Інвентаризаційні комісії, їх склад та функції. Загальний порядок проведення та документального оформлення інвентаризації грошових коштів та товарно-матеріальних цінностей. Регулювання інвентаризаційних різниць (нестач, надлишків чи сумарних різниць).

Оцінка як система вартісного виміру. Сутність калькуляції в бухгалтерському обліку.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 3, 10, 12, 13, 23, 27

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 1, 2, 3, 4.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Тема 6. Бухгалтерський облік основних господарських процесів.

Сутність господарських процесів як об'єктів обліку. Процеси операційного циклу.

Облік процесу придбання необоротних активів. Документальне оформлення операцій з придбання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Оцінка основних засобів при придбанні. Характеристика рахунків з обліку придбання основних засобів. Відображення придбання основних засобів в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Облік придбання нематеріальних активів. Оцінка нематеріальних активів при придбанні за плату. Характеристика рахунків з обліку придбання нематеріальних активів. Відображення придбання нематеріальних активів в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Облік процесу придбання виробничих запасів. Документальне оформлення операцій з придбання виробничих запасів. Оцінка запасів при придбанні. Характеристика рахунків з обліку придбання виробничих запасів. Відображення придбання виробничих запасів в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Облік придбання малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Облік процесу виробництва та визначення собівартості готової продукції. Документальне оформлення витрат на виробництво продукції. Прямі та непрямі витрати. Характеристика рахунків з обліку витрат на виробництво продукції, відображення їх в обліку. Визначення фактичної виробничої собівартості готової продукції. Облік випуску готової продукції.

Облік процесу реалізації. Характеристика рахунків з обліку реалізації готової продукції. Фактична собівартість реалізованої продукції. Відображення в обліку реалізації готової продукції.

Облік адміністративних витрат та витрат на збут. Визначення та відображення в обліку фінансового результату (прибутку або збитку) від господарської діяльності підприємства.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27.

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8.

Інтернет-ресурси: 1, 3, 4.

Тема 7. Основи організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

Сутність облікового циклу на підприємстві. Первинний, поточний та узагальнюючий облік.

Сутність облікової політики підприємства. Функції керівника і головного бухгалтера щодо організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Форми організації бухгалтерського обліку.

Методичний, технічний та організаційний аспекти облікової політики. Наказ про облікову політику: основний зміст та призначення. Розподіл функцій та відповідальності при організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

Форми бухгалтерського обліку: сутність та види.

Сучасні інформаційні системи в обліку, їх характеристика та засади використання.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 8, 23.

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 2, 3, 4, 6.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436 - IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
2. Інструкція про безготівкові розрахунки України в національній валюті: Постанова правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0448-02>.
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99>.
4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uazakon.com/document/fpart03/idx03865.htm>.
5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів: Наказ Міністерства фінансів України від 16.11.2009 р. № 1327. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article/main?artid=50098&cat_id=50097.
6. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003р. № 561. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1023.1226>.
7. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF00062.htm.
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
9. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99>.
10. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. № 2755 – IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
11. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова правління НБУ від 29.12.2017р. № 148. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>.
12. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG704.html.
13. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість»: Наказ Міністерства фінансів України від 02.07.2007 р. № 779. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0823-07>
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0725-99>.
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0085-00>.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0860-99>.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. №318. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0027-00>.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 "Фінансові витрати": Наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2006 р. № 415. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0610-06>.
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби": Наказ Міністерства України від 27.04.2000 р. № 92. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00>.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи": Наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0750-99>.
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси": Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0751-99>.
23. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996 – XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
24. Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів: Наказ Міністерства фінансів України від 22.11.2004 р. № 732. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1580-04>.
25. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/FIN321.html.
26. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів: наказ Міністерства статистики України від 21.06.96 № 193.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=293629&cat_id=293536.
27. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003р. № 851-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

Основний:

1. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік: навч. посібник для ВНЗ/ Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів; М-во освіти і науки України.- 2-ге вид., перероб. і допов. - К.: Центр учб. літ., 2016. - 424 с.
2. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підруч. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 480 с.
3. *Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. 4-те вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2015, – 572 с*

Додатковий:

1. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навч. посібник для ВНЗ/ М-во освіти і науки України. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 600 с.
2. *Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник. – 7-ме вид. допов. і перероб. – К.: Алерта, 2016. – 928 с.*
3. *Чеснакова Л.С., Алексєєва А.В., Масалітіна В.В. Бухгалтерський облік: навч. посібник.– К.: КНТЕУ, 2009. – 397 с.*
4. *Шаповалова А.П. Бухгалтерський облік: опорний конспект лекцій – К. : КНТЕУ, 2016.*
5. *Ніколенко Н.В. Облікова інформація у фінансовій звітності орендаря / Н.В. Ніколенко // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету / Економічні науки. – К.: КНТЕУ, 2015. – № 1. – С. 139-150.*
6. *Korol S. Formation of accounting: social aspect / S. Korol // Herald of Kyiv National University of Trade and Economics*. – 2015. – № 6. – pp. 115–126*
7. *Сопко В.В. Облік фінансових результатів / В.В. Сопко // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету / Економічні науки. – К.: КНТЕУ, 2016. – № 4. – С. 138-147.*
8. *Уманців Г.В. Облік об'єктів права інтелектуальної власності / Г.В. Уманців, Мартинів І.К. // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету / Економічні науки. – К.: КНТЕУ, 2017. – № 4. – С. 139-157.*

Internet-ресурси:

1. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.minfin.gov.ua.
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.rada.gov.ua.
3. Веб-сайт газети української бухгалтерії «Бухгалтерія» - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.buhgalteria.com.ua.
4. Веб-сайт журналу «Дебет-Кредит» - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.dtkr.ua.

**Курсивом зазначені джерела, що є в наявності в бібліотеці КНТЕУ*